

také skupina orthodoxní zcela správně poukazuje na logický postup při sjednocování, totiž, že mají se předně sjednotiti církve stejného dogmatického podkladu, což jest spíše, ač ne vždy, možné. Srovnej důležitost liturgického formalismu u orthodoxních, kterého pravoslavní nikdy neza nechají a západníci nikdy nepřijmou!

Dirigenti konference „Faith and Order“ jistě všechny tyto překážky sjednocení církví předvídají a jasně vidí, že ten krásný a vznešený ideál jednoty víry jest ve více než daleké budoucnosti i když nechceme říci, znajíce dogmatiky církví — v neuskutečnitelnou. Zdá se nám totiž, že i tato konference se octla právě již tímto „Reportem“ na mrtvém bodě, něco snad podobného jako svého druhu „Společnost národů“. Církve zde stanovily totiž dogmaticky svoji mez, za niž dále nepůjdou a také nemohou. Proto snad jest ta snaha, aby se konference „Faith and Order“ připojila ke konferenci praktického křesťanství „Life and Work“, jejíž plány a intence jsou daleko snáze uskutečnitelné — nezůstane-li ovšem pouze na chválihodných resolucích, což bývá častým nedostatkem všech konferencí. Má se tu utvoriti „Světová rada všech křesťanských církví“, (World Council of Christian Churches), jež skládala by se ze zástupců obou konferencí, a jejíž výbor by tvořili členové těch církví, které věří „v našeho Pána Ježíše Krista, jakožto Boha a Spasitele“. Přípravné práce byly již zahájeny a jak se věc dále vyvine, ukáže budoucnost.

Dr. Stejskal

František M. Hruška

Radislav J.

O bohosloveckou základnu ekumenického hnutí.

Na letošních prázdninových sjezdech křesťanských církví v Oxfordě a v Edinburce se projevila potřeba, aby se v budoucnosti dostalo rostoucí jednotě církve Kristovy též viditelného projevu. Vedly k tomu úvahy zásadní i praktické. Zkušenosti z dosavadního vývoje ekumenického hnutí ukázaly, že mezi otázkami víry a církevního zřízení na straně jedné a mezi otázkami křesťanského života a díla na straně druhé nelze vésti přesnou rozdělovací hranici. Praktické křesťanství se musí nutně opírat o náboženské pojetí úkolů, jež má věřící jedinec i obecnost věřících ve vztahu k Bohu, k dějinám, ke společnosti. Ani dogmatické otázky nejsou řešitelné bez zřetele k dobové situaci člověka. Jedná se o to, z jakého myšlenkového základu mají při tom sjednocovací snahy vycházeti.

Obě ekumenické konference došly již z období přípravných úvah k velkorysému námětu. Roztříštěné hnutí, pracující v samostatných odvětvích, nepředstavovalo dosud s potřebnou průbojností ústřední cíl sjednoceného křesťanstva. Ekumenismuš neměl jednotného ústředí, které by bylo uznáváno za hlavu i srdce sblížovacích snah všemi spolupracujícími církvemi. Také finanční otázka měla svou závažnost. Přispívající církve i jedinci byli přílišně zatěžováni, když se k nim obracelo o příspěvek dvě nebo více dílčích středisek.

Proto obě zastupitelská shromáždění křesťanských církví přijala návrh, aby napříště působivější součinnost mezi hnutími, známými pod

názvem „Život a Dilo“ a „Věra a Řád“, byla představována Světovou církevní radou. Jejím cílem má býti: a) pokračovati v díle obou dosavadních světových konferencí; b) umožniti společnou činnost spolupracujících církví; c) šířiti součinnost ve studiu; d) šířiti vzrůst ekumenického vědomí v církvích; e) uvažovati o vydávání ekumenického časopisu; f) podporovati styk jiných mezicírkevních světových federací a ekumenických korporací, jež se věnují zvláštním úkolům; g) podle potřeby svolávati světové konference.

Světová církevní rada bude uskutečňovati tyto úkoly jednak prostřednictvím Zastupitelského shromáždění, složeného z 200 pověřenců spolupracujících církví, jednak z 60 členného výboru, zvaného Ústřední rada. Tyto orgány sjednocovacích snah nebudou oprávněny, aby zavazovaly svými usneseními jednotlivé církve. Přes to se očekává, že nové zřízení připoutá církve k daleko větší, bezprostřední odpovědnosti, než byla dosud spojena s účastí na ekumenických poradách.

Jaká má býti míra vázanosti jednotlivých církví při postupující institucionalisaci Stokholmského a Lausanského hnutí? Již na konferenci v Oxfordě byla vyslovována vážná obava, aby nedošlo k zúžení bohoslovecké základny pro další mezicírkevní spolupráci. Otázka zůstávala sice otevřená. Neboť i po ustavení Světové církevní rady neměla býti dotčena působnost zvláštních komisí pro studium praktického křesťanství a předmětů odborně bohosloveckých. Oxfordská konference nepostavila v tom směru žádného požadavku.¹⁾ Samozřejmě se na ní předpokládalo, že v oblasti Stokholmského hnutí spolupracují křesťané, kteří jsou k sobě pojeni náboženským vyznáním modlitby Páně.

Naproti tomu v Edinburce bylo přijato usnesení, jež se pokouší uvést obě hlavní větve ekumenického hnutí na společného jmenovatele starokřesťanských vyznání víry a dogmatu o inkarnaci. Podle úřední zprávy o výsledcích Světové konference o Věře a Řádu považuje se za žádoucí, aby se tradiční nauka o vtělení Kristově, v doslovném výkladu, obsaženém v Nicejském vyznání víry, stala v dalším vývoji nutným předpokladem žádoucího dorozumění mezi křesťanskými církvemi.

Dotázali jsme se některých předáků sjednocovacího hnutí, zda neshledávají v tomto požadavku ohrožení díla slibně započatého. Neboť jak možno očekávati, že by se dogmatické poučky, o které se vždy součinnost křesťanských církví rozbíjela, mohly najednou státi cementem, vážícím soudržnost dosud velmi křehkou? V této chvíli není ještě o věci rozhodnuto. Celý postup k uskutečnění Světové církevní rady bude stanoven na poradách čtrnáctičlenného výboru, zvoleného na konferencích v Oxfordě a v Edinburce. Tento výbor se sejde v květnu 1938 v Holandsku.

Už nyní se však vyslovují pochybnosti o účelnosti cesty, která by zúžením sjednocovací základny vylučovala z ekumenické spolupráce stoupence svobodného křesťanství a bohosloveckého modernismu. V církvi československé stojíme od počátku na stanovisku, že součinnost křesťanského

1) Srovnej publikaci: The Churches Survey: Their Task. London 1937, s úřední zprávou o konferenci Edinburské: Report of the Second World Conference on Faith and Order.

světa musí spočívat na věrnosti křesťanů duchu Kristovu, jimž má být pronikána novodobá osvěta mravní i myšlenková. Obáváme se, že pokus o sjednocení církví na základě starokřesťanských vyznání víry ztroskotá. Nejvýš by mohl vésti jen k jednotě fiktivní. Není dobře myslitelné, že by dnešní křesťané vkládali do pojmových symbolů Nicejského kréda tentýž světový názor, který byl přiměřený čtvrtému století po Kr. A čeho by získalo křesťanské náboženství na své životnosti, kdyby se křesťanský svět anglikatolický dohodl se světem protestantským a pravoslavným, že budou náboženskou zkušenost doby prvokřesťanské vyjadřovati jednou pro vždy filosofickými kategoriemi hellenistického období? Přece by si za daného stavu pravoslavní dělali zbytečnou iluzi, že jejich obsah věroúčného nazírání je totožný se smýšlením anglikatolicismu, nebo že lutherské pojetí bohoslovecké obrátilo na své vyznání stoupence liberálně kritické theologie. Buď povede cesta sjednocení k prostému následování Krista podle příkladu doby prvokřesťanské, nebo nastoupíme cestu zpět k věčnému hašteření se o to, kdo je pravověrnější a potom upadne křesťanská víra ještě hlouběji. Nesdílíme v československé církvi oportunistické hledisko, že každá církev může přijmouti soubor dějinných křesťanských dogmat a představovati si pod nimi, co jí napadne. Nebylo by poctivější vyjít od modlitby „Otče náš“ a starati se jedním dechem o to, aby jeho odřikávání křesťany nebylo lživým rouháním?

V tomto svém varovném postoji před možnými následky radikální theologisace ekumenického hnutí nejsme osamoceni. Uvedeme o tom dva závažné doklady z poslední doby.

Světový svaz pro svobodné křesťanství a náboženskou svobodu věnoval v poslední době značnou pozornost ekumenické otázce. Nejen snad tím, že na svém sjezdu v Oxfordě v srpnu 1937 sledoval sjednocovací snahy ve zvláštní komisi. Byl též jmenován čtyřčlenný pracovní výbor, který připravuje kritické zhodnocení výsledků obou ekumenických konferencí. V právě vydané ročence Světového svazu na rok 1938 zaujímá kladné stanovisko k ekumenickému hnutí dr. C. J. Bleeker. Shrnuje výtky prázdninových konferencí následovně: „Jejich výsledky a prohlášení přináší světu poselství, jež bude mít široký ohlas. Svobodní křesťané k nim nesmějí zůstat hluchí. Neboť vztah svobodného křesťanství k ekumenickému hnutí jest věcí velké důležitosti.“ V dalším Bleeker upozorňuje na důsledky, které by měla orthodoxní dogmatisace sjednocovací základny podle návrhu Edinburské konference pro svobodné křesťanství: Mohla by před ním zavřít dveře do všekřesťanských shromáždění. Dále se dovídáme, že Světový svaz pro svobodné křesťanství se obrátí k svobodomyšlným stoupencům sjednocovacích snah se žádostí, aby zabránili tomuto nebezpečí.²⁾

Podobně též při vytčení omylu, kterého se křesťanství stále dopouští statickým pojetím křesťanské pravdy, píše dr. Major ve vedoucím modernistickém časopise anglikánské církve: „Nic nedělí křesťany z podstatné povahy křesťanského náboženství ani z podstatné povahy současné si-

²⁾ Year Book: J. A. R. F. 1938. Utrecht, str. 28 n.

tuace. Naše rozštěpenost byla způsobena neporozuměním vlastní povaze křesťanského náboženství a dále tím, že dovolujeme příznakům mrtvých hádek, aby nás ještě děsily.“³⁾ Prohlášení o jednotě, přijatému v Edinburce, vytýká Major oprávněně zmatené myšlení a nedostatek mravní odvahy k otevřenému přiznání skutečného stavu. Takovéto doklady mohou býti užívány církevními vůdci jako opojný prostředek. Jen abychom se neprobudili příliš pozdě k skutečnému poznání, varuje Major, jaká je strašná situace pro křesťanskou církev v současné době.

Souhlasíme s Majorem též v jeho závěrečném soudu o tom, co je podstatně důležitého k docílení pravé jednoty v křesťanském světě. Předpokladem opravdové jednoty, již svět potřebuje, nejsou ani formální souhlas s věroučnými poučkami mezi spolupracujícími církvemi, ani zavedení jednotného církevního zřízení ve všech církvích. Jako křesťané máme však usilovati na každém kroku o náboženskou opravdovost. Tu prokážeme důsledným následováním Ježíšova zákona lásky k Bohu a k bližnímu.

Obáváme se, aby nadvláda dogmatiků nechromila ekumenického hnutí. Dosavadní dvě konference pro praktické křesťanství z r. 1925 a z r. 1937 byly průbojné. Osvědčily svou životnost i bez pouček, které mohou opět ohroziti původní cíl ekumenismu, daný mu do vínku arcibiskupem Soederblomem: Aby především sloužil Životu a Dílu rozvráceného světa v duchu Kristově. Tím nepodceňujeme nutnost teoretického zvládnutí dobové a náboženské problematiky. Nedovedeme se však nadchnouti jen modloslužbou starodávným formulkám. Křesťanský ekumenismus má spíše lidem přiblížiti živého Krista, jako jediného pravého vůdce pro dnešní trpící člověčenstvo. Rozšířením bohosloveckého zmatku nebude ani nyní svět spasen.

Dr. F. M. Hník.

KULTURNÍ HLÍDKA.

Umění na Slovensku. Odkaz země a lidu.

Pod tímto názvem vychází úhledné sešity díla*), rozvrženého do deseti svazků, jež má zachytit materiál z výstavy stejného názvu, kterou pořádala letos Umělecká Beseda.

První vyšel svazek pátý s názvem „Práce v kovu a zlatnictví“, zachycující bohatý materiál o umělecko-průmyslové výrobě kostelního náčiní; zajímavé a poučné jsou detailní fotografie rýpaných obrazů. Studium těchto velkých děl uměleckého průmyslu Slovenska, stejně jako děl českých, mohlo by nám pomoci správně posoudit kusy, kterých se ve jménu tradice u nás v církvi někde používá.

Druhý svazek „Architektura středověku“ uvádí nás do bo-

³⁾ The Modern Churchman, roč. XXVII., str. 427 ve článku o Oxfordské a Edinburské konferenci.

*) Vychází nákladem Melantricha, Praha. Cena svazku je Kč 35.—, při odběru celého díla Kč 25.—.